

RIIGIKOGU

IV koosseis.

IX istungjärk.

219. koosolek. 5. veebruaril 1932.

Sisu:

1. Vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjas Tsiviilkohtupidamise seaduse täiendamise seadus — III lugemisel.
2. Endiste gildide varade korraldamise seadus — III lugemisel.
3. Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seadus — II lugemisel.

Koosoleku avab teine abiesimees **R. Penno** kell 18.58 min.

Sekretäri kohal sekretäri esimene abi **A. Tõllassepp**.

1. Vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjas Tsiviilkohtupidamise seaduse täiendamise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **J. Holberg**'i puudumisel aruandja ülesannetes komisjoni abiesimees **J. Klesment**.

Aruandja **J. Klesment**: Teatan Riigikogule, et kannan ette seaduseelnõu sel kujul, nagu redaktsiooni komisjoni poolt vastu võetud.

Seaduseelnõu võetakse vastu ühes redaktsiooniliste parandustega osade viisi ja terve sisu korraga redaktsiooni komisjoni andmata.

2. Endiste gildide varade korraldamise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Rei**.

Juhataja: Seaduseelnõu paragrahvide teksti ettekandmine jäi ära II lugemisel, see korraldus püsib ka III lugemisel, tähendab, arutamine sünnib teksti ettekandmiseta.

Pealkiri ja §§ 1 ja 2 võetakse vastu ühes redaktsiooniliste parandustega.

(§ 3.)

Aruandja **A. Rei**: § 3 juures loen kohuseks teatada, et
eelnõus on eksikombel „Maria varjupaiga“ kinnistusenumbriga 414-a

üksi, kuna see seisab kahe numbri all, nimelt 414 ja 414-a.

§ 3 võetakse vastu ühes aruandja ja redaktsiooniliste parandustega.

§§ 4—11 võetakse vastu ühes redaktsiooniliste parandustega.

Seaduseelnõu terve sisu võetakse vastu korraga.

Aruandja **A. Rei**: Kuna seaduseelnõu II ja III lugemise vahel redaktsiooni komisjoni poolt läbi vaadatud ja selles ainult mõningad redaktsioonilised parandused tehtud, siis teen ettepaneku, seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Ettepanek võetakse vastu.

3. Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seadus — II lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **J. Klesment**.

Juhataja: Selle seaduseelnõu II lugemisel jääb ära paragrahvide teksti ettekandmine ja arutamine sünnib peatükkide kaupa.

Pealkiri ja 1.—7. peatükk — §§ 1—29 — võetakse vastu.

(8. peatükk §§ 30 ja 31.)

Aruandja **J. Klesment**: § 30 on üldkomisjoni poolt uuesti läbi vaadatud, ja üldkomisjon teeb ettepaneku, anda § 30 esimesele lõikele uus redaktsioon: „Hambatehnikud valmistavad arstide ja hambaarstide poolt iga üksiku juhu kohta antud tellimiste põhjal proteese, kunsthambaid, hambakroone ja teevad teisi sarnaseid tehnilisi töid. Hammaste väljatõmbamine, plombeerimine, hammaste ja suuõõne ravimine on nendele keelatud.“

A. Jõeäär: Lugupeetud Riigikogu liikmed! Ma teen ettepaneku, üldkomisjoni poolt esitatud uuele redaktsioonile juurde lisada kaks sõna „samuti tarvitajate“. (Vahel hüüe.) Need on kanged sõnad, ja miks need hädatarvilikud on sinna sisse

võtta, ütlen kohe. Meil ja mujal üleelata majanduslik kriis on esile tõstnud vahetalitajate osa vähendamise küsimuse, selles mõttes, et tarvitaja võiks astuda valmistajaga vahenditult ühendusse. Pääaegu kõigil aladel on see küsimus terav. Vahetalitajad, kes rikastuvad tarvitaja ja valmistaja arvel, on tarvis kõrvaldada sealt, kus ilma nendeta läbi saab. Ja vahetalitajad mõistavad end poetada igalepoole. (V a h e l h ü ü e.) Vahetalitajad ei püüa kasu saada praegusel ajal mitte ainult terve inimese igapäevase leivakannika küljest, vaid mõistavad endale kasu muretseda ka haigete kaaskodanikkude kannatuste puhul. Haige, kes hambaarsti vajab, ei saa hambaarstilt kõike, mida ta vajab. Ma ei vaidle selle vastu, et § 30. esimese lõike lõpp jääks muutmata, mis kõneleb, et proteeside valmistamine ilma arsti või hambaarsti tunnistusest või ettekirjutusest ja hammaste ravimine on hambatehnikutele keelatud. See ei ole nende eriala, ja seda nad ei tohi teha. Seda tehku hambaarst. Hambaarsti eriala on hammaste väljatõmbamine, hammaste ravimine, samuti suu ravimine, kuid uut kunsthammast iga hambaarst ise ei suuda valmistada, sellepärast et see on kunstkäsitöö, mis nõuab erilist ettevalmistust, nõuab eriteadlast hambatehnikut. Hambaarst, kes oma ravimistööst ära teinud, peaks patsiendi proteesi, kunsthamba, hambakrooni ja teiste sarnaste tehniliste tööde valmistamiseks saatma vastava eriteadlase, hambatehniku, juurde, ehk viimasega koos töötades lahendama ka tehnilised ülesanded proteeside j. n. e. valmistamisel. Sealjuures peaks patsient hambaarstile maksma tema töö eest ja hambatehnikule viimase töö ja tema poolt tarvitatud materjali eest. See oleks loomulik ja seal ei oleks vaja mingit vahekasuvõtmist. Siitamaani arvati, et see nii ka sünnib. Aga selle seaduseelnõu arutamisel üldkomisjonis selgus, et hambaarst näiteks võtab haigelt hamba kuldkrooni eest, mida tema ise ei tee, vaid mida ta tellib tehnikult, 15—20 krooni. (V a h e l h ü ü e.) Ministri võetakse muidugi rohkem ja võib-olla 30 krooni, nagu siin tähendatakse, aga maksab tehnikule sama krooni materjali ja töö eest ainult 5—8 krooni. Vaadake, see on vahekasu võtmine, seepärast, et haige maksab arstile visiitide eest ja kõige muu eest, mis arst tema juures teeb, kunsthambasisse paneb ja suud ravib, selle eest maksab haige veel eraldi. Nii et siin meie näeme, et võetakse haigelt inimeselt, keda tarvis ravida, kuni 300% vahekasu,

ja see on liigkasu. See on minu arvates veel raskem süütegu, kui liigkasuvõtmine. Oma töötasu üle võib arst haigega kokku leppida, ja kas ta võtab palju või vähe, see on täiesti vabatahtliku kokkuleppe küsimus. Aga niipea, kui arst paneb kulude arvesse suurema summa, kui ta ise tõepoolest kulutanud, siis see on juba, kui seda õige nimetusega nimetada, pettus. Näiteks vabakutseliste seast võtame advokaadi. Ta saab oma kokkulepitud honorari, kas see on suur või väike, see on kokkuleppe küsimus. Aga kui ta kohtulõivu, kohtupristavi kulude või mingite teiste tegelikude väljaminekute eest paneb kliendile teadlikult kas või 1 krooni rohkem arvesse, kui ta ise on maksnud, siis on see pettus, ja niisugust advokaati advokaatide nõukogu poolt seisuses enam ei sallita.

Et niisugust ekspluateerimist ja vahekasuvõtmist ära hoida, selleks tegin ma üldkomisjonis ettepaneku, võtta selle seaduse § 30 määrus, mis ära keelaks hambaarstidele haigetelt rohkem tasu võtta hambatehnikutelt tellitud tööde eest, kui nad ise tehnikutele on maksnud. See oleks lihtne ja selge seaduse määrus.

Komisjon arvas, et otstarbekohasem on lahendada küsimus sel teel, et anda õigus ministriumile anda käesolevas asjas määrused välja. Vastavalt sellele täiendati § 30 teist lõiget ja anti tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele õigus hambatehnikute juures tehtavate tööde eest abitarvitajatelt võetavate tasude kohta maksma panna määrusi. Loodetavasti kui need määrused maksma pannakse, siis haigete ekspluateerimine ja hambaarstidekihi teenimatu rikastumine peaks ära jääma.

Sellega on aga küsimus lahendatud ainult ühes osas ja jääb järele veel teine osa.

§ 30 esimese lõike redaktsiooni võib selle täpsel tõlgitsemisel niiviisi mõista, et kui mõnel kodanikul on vaja otsekohe pöörata hambatehniku poole, anda talle mõnda tehnilist tellimist ilma hambaarsti poole pööramata, et selle paragrahvi esimene lõige keelab sarnaseid tellimisi vastu võtta. Aga on olemas juhtumised, kus ei ole hambaarsti abi tarvilik, vaid küsimus on puhttehniline. Selle kohta, et kliendil on vaba valik, ta võib valida tehniku, kelle tahab, oldi üldkomisjonis ühelmeel, et § 30 I lõige seda ei takista, vaid annab võimaluse anda vabalt igale kliendile hambaarsti poolt tarvilikuks tunnustatud tellimisi sellele hambatehnikule, keda ta kõige paremaks peab. Hambaarstide seas on mitmesuguste võimetega inimesi, ka hambateh-

nikud on samasugused inimesed; ühed teevad oma tööd paremini, teised halvemini.

Kui kodanikul vaba võimalus on valida hambaarstide hulgast seda, kelle hooleks ta usaldab enda ravi, miks ei peaks temal siis võimalust olema küsimuses, mis puudutab puhttehnilist külge, valida diplomeeritud tehnikute hulgast seda, kes temale vastuvõetav. Härra Pung tähendas komisjonis väga tabavalt: enim võib hambaarst halb olla, kuid tehnik peab hea olema.

Nende juhtude jaoks, kus vaja on otsekohe tellimisega pöörata tehniku poole, tuleb täiendada § 30 esimest lõiget sõnadega: „samuti tarvitajate“.

Sellega kõrvaldaksime hambaarstide vahetalituse neil juhtudel, kus see sugugi vajalik pole. Igale inimesele on temaervis temale endale kõige tähtsam. Kui meie eeldame, et igal kodanikul on niipalju tervet mõistust, et ta mõistab pöörata kõige parema hambaarsti poole, siis ei ole põhjust arvata, et kodanikul sel korral seda tervet mõistust vähem on, kui tal vaja on hambatehniku poole pöörata. Küll ta siis mõistab ka selle välja otsida, kes tema arvates kõige parem.

On küllalt tehnilisi tellimisi, mida otse, ilma hambaarsti vahetalitusega, võib tehnikule anda. Ravimine ja kõik muu, mis hambaarsti kompetentsi puutub, on niikui tehnikutele kategooriliselt keelatud.

Mingit põhjust ei ole aga sundida lisatasu maksma hambaarstile tehnikult tehniliste tööde tellimise eest, mille vajadus ilma tema otsusetagi silmnähtav. Näiteks mõne katkiläinud plaadi või krooni parandamine. Milleks peame hambaarstile maksma, kui tehnilise vea võib tehnik parandada. Kui jalg on amputeeritud, proteesi vaja parandada, ma lähen tehniku juurde, kes seda proteesi parandab. Kui mul aga protees, mis suhu pandud, katki läheb, siis ei lubata tehniku poole pöörata. Kui on tegemist jala operatsiooniga, amputeerimisega, seda peab arst tegema; kui tegemist on suu ravitsemisega, seda peab hambaarst tegema, ja kui on niisugune juhus, kus hambatehniku poole pööratakse küsimusega, kus vaja on arsti, saadab ta ka arsti juurde. Aga kui kodanikul endal on vaja ilma hambaarsti vahetalitusega minna tehniku poole, siis peab tal ka see võimalus olema.

Neil põhjustel panen ette,

§ 30 esimene lõige vastu võtta järgmiselt: „Hambatehnikud valmistavad arstide ja hambaarstide poolt iga üksiku juhu kohta antud, samuti

tarvitajate tellimiste põhjal proteese, kunsthambaid, hambakroone ja teisi sarnaseid tehnilisi töid. Hammaste väljatõmbamine, plombeerimine, hammaste ja suuõõne ravimine on nendele keelatud.“

(V a h e l h ü ü e.) Parandada ainult seda, mis katki läinud, sest ravida nad ei või.

Hariduse- ja sotsiaalministri abi A. Mõttus: Lugupeetud Riigikogu liikmed! Ma pean härra Jõeääre ettepanekule vastu vaidlema järgmistel põhjustel. Kui Vabariigi Valitsus oma ettepanekus, samuti komisjon seda ettepanekut arutades siiski teatava kindla seisukoha juurde on jäänud, mis vastava paragrahvi näol siin nüüd esitatud on, siis ei ole see sündinud mitte juhuslikult, vaid on siin aluseks olnud üks kindel põhimõte: selge vahe tõmmata selle vahele, mida võib hambaarst ja mida võib tehnik. Ja siin on aluseks võetud põhimõte: igal juhul ei tohi tehnik ennast segada hambaravimisse ega suuõõne ravimisse. Kui aga nüüd rkl. Jõeääre ettepanek vastu võtta, siis ei ole see enam õige, ei ole see enam selge, ei ole ka nii, nagu meie seda tahame näha. Mida see ettepanek järeldab? See ettepanek järeldab, et abitarvitaja võib pöörata ka hambatehniku poole. (V a h e l h ü ü e.) Just tellimisega. Aga milles siis seisab tellimine? Ikka ainult kunsthamba, hambakrooni, proteesi või mingi tehnilise töö tellimises, mis ühenduses ühe või teise defektiga hammaste juures või suus. Järelikult peab hambatehnik ise otsustama, millised on defektid ja mida teha tuleb ja vastavalt kõik ettevalmistused tegema, mis defekti kõrvaldamiseks vajalikud, sest patsiendil ei ole vaja enam kuhugi mujale minna. Nii võib patsient sattuda valele teele, sest võib leida ka sarnaseid hambatehnikuid, kes hakkavad ravima. Selles ei saa neid siis takistada. Redaktsioon aga, nagu komisjon ta lõplikult vastu võtnud, garanteerib ka kõike seda, mis rkl. Jõeäär tahab kätte saada, nimelt et ei oleks abitarvitaja mitte ühe või teise poole meelevalla alla antud, vaid et ühest küljest kaitstud oleksid haige huvid, et haigus ravitud saaks nii, nagu tarvis, teisest küljest aga ka hambaarstid ei saaks esineda vahetalitajatena, eriti hambatehnikute töövaeva arvel. See on paragrahvi teises osas tähendatud, et vastavate määrustega seda korraldatakse. Härra Jõeääre ettepaneku vastuvõtmisel võib segadusi tekkida, igatahes järelevalve ja kontrollivõimalused hambatehnikute töö

üle vastavatel tervishoiuasutistel võivad muutuda äärmiselt raskeks, kui mitte võimatuks.

Aruandja J. Klesment (lõpusõna): Üldkomisjoni nimel ei saa ühineda rkl. Jõeääre ettepanekuga.

Juhataja: Parandus, mille aruandja tegi, on komisjoni parandus ja eraldi hääletamisele ei tule.

A. Jõeääre ettepanek lükatakse tagasi.

8. peatükk — §§ 30 ja 31 — võetakse vastu ühes aruandja parandusega.

9. peatükk — §§ 32—36 — võetakse vastu.

(10. peatükk §§ 37—41.)

Aruandja J. Klesment: Teen üldkomisjoni nimel ettepaneku,

§ 39 teises lõikes sõnad: „kes kuni 15/28. novembrini 1917. a. ja Eesti iseseisvuse ajal kuni 2. veebruarini 1920. a.“ asendada sõnadega: „kes kuni käesoleva seaduse jõusseastumiseni“.

See paragrahv kõneleb velskerite kutseõiguse omandamisest. § 39 annab koolivelskeritele õiguse teotseda nagu õdedelegi.

On aga veel teine liik velskereid, keda Vene ajal nimetati rooduvelskereiteks, ja et neile võimaldada teotsemist tsiviilalal, arvas komisjon algul tarvilikuks täiendada § 39 uue lõikega selles mõttes, et võidakse korraldada eksameid neile rooduvelskereitele, kes kuni 2. veebruarini 1920, see on kuni vabadusesõja lõpuni, vastava sõjaväevelskeri kooli lõpetanud. Kuid pärast uuesti kaaludes arvas üldkomisjon siiski, et ei ole õiglane osale sõjaväevelskereitele võimaldada eksamite sooritamist, osale aga mitte, ja sellepärast pidas üldkomisjon soovita- vaks, et võimaldada eksamite sooritamist kõigile velskeritele, kes kuni käesoleva seaduse jõusseastumiseni omandanud sõjaväevelskeri kutse, et nad pärast eksami sooritamist saaksid ka tsiviilalal velskerina teotseda.

J. Vilms: Toetan ettepanekut, mida aruandja üldkomisjoni poolt tegi, ja nimelt järgmistel põhjustel.

Need rooduvelskered, kes siiani on töötanud, on kohanenud oma tööga ja on

ametis, ja kui nendelt ära võetakse õigus teha eksameid, jääksid nad ilma tööta. Nii on arstide seisukoht. Eesti arstide liidu ja Tallinna arstide seltsi poolt on avaldatud samu mõtteid. Seepärast tuleks see parandus vastu võtta.

Hariduse- ja sotsiaalministri abi A. Mõttus: Kui üldkomisjon teistkordselt seda küsimust kaalus, siis ministeeriumi esindaja juba juhtis komisjonis tähelepanu sellele, et sarnane redaktsioon ei ole õnnelik ja ei lahenda seda küsimust kuigi soovitataval viisil. Pean siin sedasama ütleva ja ei saa komisjoni ettepaneku poolt olla. Komisjon on asunud seisukohale, et tuleks võimalus anda koolivelskerina registreeruda kõigil nendel velskeritel, kes olid käesoleva seaduse maksmahakkamiseni kas endise sõjaväe- või rooduvelskereitena selles kutse- ses. Kuid jäetakse lahti küsimus, millal või kus keegi nendest roodu- või sõjaväevelskeri kutse saanud. Eelmises ettepanekus oli öeldud, et eksami võivad õiendada ainult need, kes omanud selle kutse kuni 15./28. novembrini 1917. aastal, tähendab kes Venemaal selle kutse olid saanud, enne enamlaste aega. Nüüd aga komisjoni uue redaktsiooni järgi oleks värv lahti kõigile, kes kuni käesoleva seaduse maksmahakkamiseni selle kutse ükskõik kus on saanud. (V a h e l h ü ü e.) Aga vaadake, selles see halbtus seisabki. Ühest küljest komisjonis soovitati, et võime suuremad nõudmised üles seada, võime eksame nii korraldada, et kukutame paljud läbi. See on muidugi üks tee, kuidas küsimust reguleerida saaks. See on aga halb tee. Võime küll suuremad nõudmised üles seada ja seetõttu eksamite tegemine osutub raskeks, kuid ega selleks ei ole meie neid eksame mõelnud. Meie ei tahtnud kellelegi raskusi teha, vaid tahtsime seda, et tarvidus tervishoiutöös oleks rahuldatud, et vastava arvu inimesi saaksime, kes oma ülesande jaoks tarvilikult ette valmistatud. Komisjoni uus ettepanek võtab aga selle võimaluse täielikult ära, ja peale selle on ta ka ebaõiglane. Nii näiteks need sõjaväevelskered, kes lõpetasid kursuse kaitseväes enne jõulu, saavad eksamitegemiseks võimaluse, kes aga kevadel ja järgmistel aastatel lõpetavad, need ei saa. (V a h e l h ü ü e.) Härra Joonas, oli selge vahe. Eesti aega ei olnud arvesse võetud, välja arvatud vabadusesõda, ja see võeti ka arvesse puhtmoraalsetel põhjustel, kuna selge on, et programmi poolest meil õieti sääraseid rooduvelskereid, kellele eksamitegemiseks võimalusi anda võiks,

ei olegi. Venemaal olid sootu teised nõudmised. Meil saavad sõjaväevelskeriteks need, kes teenivad sundaega, olles sanitaärväeosas, kus neile kursusi korraldatakse. Kui sellel seisukohal asume, siis peaksid ka need ajateenijad, kes lennuväes või suurtükiväes teenivad, pärast eraelus võimaluse saama samal alal edasi tegutseda. See ei ole igatahes õige seisukoht ja seda seisukohta ei saa pooldada. Ma arvan, et õiglasest põhimõttest välja minnes peame asuma seisukohale, et vastav arv nõuete kohaselt ettevalmistatud inimesi on tarvis, ja et tulevikus nendest puudus ei tuleks, selleks peab käesolev seadus võimalused ette nägema. Seda kõike silmas pidades teen ettepaneku,

§ 39 täiendada järgmiselt: võtta juurde kolmanda lõikena: „Arvesse võttes tegelikku tarvidust võib Tervishoiu ja Hoolekande direktor erandilistel juhtudel võimaldada katsete tegemist ka isikuile, kes pärast eelmises lõikes nimetatud tähtaega omandanud roodu või sõjaväe velskeri kutse.“

See tähendab, et need inimesed, kes ei vasta neile nõuetele, mis eelmises lõikes loetletud, võivad saada võimaluse vastavaid katseid õiendada, kui see peaks tarvilik olema. Ilmaasjata aga inimesi ette valmistada, kui neile pärast tööd anda ei ole, see ei ole õige.

J. Vilms: Peaksin lugupeetud eelkõnelejale vastu vaidlema järgmistel motiividel. Paljud, kes lõpetanud pärast 1920. aastat, on praegu teenistuses ja õige suurte kohtade peal, nagu sõjaväe keskhäigemajas, ambulantsides j.n.e. Nad täidavad suuri ülesandeid ja on kauaaegse ambulatoorse kogemusega. Nüüd aga võetakse neil võimalus eksame teha. (V a h e l h ü ü e.) Teie ettepaneku järgi on võimalus ainult erandlikkudel juhtudel. (V a h e l h ü ü e.)

Juhataja: Palun rahu!

J. Vilms: Siin on teie ettepanekus öeldud, et ka neile, kes pärast 1920. a. on omandanud roodu- või sõjaväevelskeri kutse, võib tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor erandlikkudel juhtudel korraldada eksameid või katseid, kui ta leiab, et see tarvilik on. Täheandab, et jäetakse ühe isiku otsustada, kas eksam tarvilik on või mitte. See ei ole loomulik kord. See kord peaks olema seaduses kindlasti ära määratud, ilma et see sünniks vastava

ametkonna äranägemisel. Et see ära langeks, see liiga värske velskerite tegemine, siis teen ma paranduse,

§ 39 viimasesse lõikesse pärast sõna „seda“ juurde lisada sõnad „vähemalt kolm aastat“.

Nii et see kõlaks järgmiselt: kes on omandanud roodu- või sõjaväevelskeri kutse ning siis pärast seda vähemalt 3 aastat velskerina tegutsenud. Sellega on siin kliiniline staash olemas, kes 3 aastat on tegutsenud, ja värsked juhud langevad ära. See oleks vist kõige lomulikum, et seadus näeks ette sarnase korra.

T. Kalbus: Härra Vilms andis Riigikogule selle küsimuse puhul ebaõige seletuse. (V a h e l h ü ü e.) Üldkomisjonis seletati päris kindlasti, et neid õigusi, mis sõjaväevelskeri omandanud, käesolev seadus neilt ära ei võta. On neil velskeri õigused omandatud, siis võivad nad sõjaväes teenides neid õigusi kasutada. Sellepärast, kui velskerid teenivad sõjaväehaigemajades või teistes Kaitseministeeriumile alluvates asutustes, siis võivad nad seal edasi töötada rahulikult, nende õigusi neilt ära ei võeta. Võtsin seepärast sõna, et selgitada, et see väide, mida rkl. Vilms ette toob, ei ole õige.

J. Vilms (fakt. märk.): Lugu on nii, et koolivelskereid on Tallinnas 10—15 inimest. Meil on koolivelskereid tarvis olnud, oleme neid otsinud, neid ei ole aga saada olnud, ja on võetud rooduvelskeri asemele, nii et nad ei teeni üksi sõjaväes, vaid ka eraasutustes.

Aruandja J. Klement (lõpusõna): Pean kõigepealt seletama, kuidas komisjon aru sai sõjaväevelskeri praegustest õigustest. Roodu- või sõjaväevelskeri neid õigusi ei kaota, mis neile diplomiga antud. Käesolev seadus lahendab ainult tsiviilteenistuses olevate velskerite vahekorda, kuna sõjaväeasjad siin kaalumisele ei tule. Sõjaväevelskeri kohta käivad küsimused reguleeritakse seadlustega, mis valitsus annab.

Mis puutub parandusse, mis tehtud Hariduse- ja sotsiaalministri abi härra Mõtus'e poolt, siis on see ettepanek ühest küljest laiem ja teisest kitsam.

Komisjoni ettepanek seisab selles, et kõik rooduvelskeri, kes on vastava rooduvelskeri kutse omandanud, võivad pöörata tervishoiuvalitsuse direktori poole, et neile eksameid määratakse. Igalühel on õigus

pöörata. Hariduse- ja sotsiaalministri abi ettepaneku järgi ei saa igauks pöörata tervishoiuvalitsuse poole, vaid võib ainult siis eksami teha, kui direktor seda võimaldab. Selles osas on Hariduse- ja sotsiaalministri abi ettepanek palju kitsam ja piirab rooduvelskerte õigusi. Teisest küljest aga on see ettepanek laiem, sest jätab võimaluse teha ka neil eksameid, kes pärast käesoleva seaduse vastuvõtmist omandanud kaitseväevelskeri kutse.

Üldkomisjon kaalus seda, see ettepanek oli küll teises redaktsioonis, kuid üldkomisjon leidis enamusega, et tuleks anda neile kõigile õigused eksameid teha, ilma et selleks tervishoiu direktori erilist luba vaja oleks. Komisjon põhjendas seda sellega, et komisjon asus juba kord seisukohale, et ühele osale rooduvelskertele lubatakse eksam teha ja nimelt neile, kes Vene ajal ja vabadusesõja ajal on lõpetanud kaitseväevelskeri kursused. Kui sellele teele on asutud, et ühele osale võimalus antakse, siis peaks see võimaldatud olema ka teistele, kes on kutse omandanud. Kes aga pärast eksami annavad, nende kohta ei ole see mõeldud, ja need inimesed, kui nad kursusel on, teavad ette, et nemad tsiviilteenistuse jaoks luba ei saa. Neil motiividel asus üldkomisjon oma seisukohale, ja üldkomisjoni nimel ei saa härra Hariduse- ja sotsiaalministri abi ettepanekuga ühineda.

Mis puutub rkl. Vilms'i ettepanekusse,

siis seisab see selles, et kõik velskerid ei saa õigust eksamit teha, vaid ainult need, kes vähemalt kolm aastat tegutsenud, siis on ka see kord komisjonis kaalumisel olnud. Komisjon küsimuse lõplikul kaalumisel arvas, et seda kitsendust tarvis teha ei oleks. Sisuliselt mina isiklikult arvan, et see ettepanek siiski kaalumisele tulla võiks. Üldkomisjoni nimel ei saa siiski ühineda.

Juhataja: Aruandja ühineb üldkomisjoni ettepanekuga. Hariduse- ja sotsiaalministri abilt on ettepanek, täiendada § 39 uue lõikega. Kuna see on mõeldud komisjoni esialgse redaktsiooni juurde, siis tuleb üldkomisjoni ettepanek eraldi hääletamisele. Ja ma tõlgitsen seda nii, et kui üldkomisjoni ettepanek on vastu võetud, siis ei tule Hariduse- ja sotsiaalministri abi ettepanek enam hääletamisele.

Kõigepealt tuleb hääletamisele üldkomisjoni ettepanek teise lõike kohta. (Hääletatakse.) Ettepanek on vastu võetud 27 häälega 23 hääle vastu, see-ga langeb ära ministri abi ettepanek.

Hääletamisele tuleb rkl. Vilms'i ettepanek. (Hääletatakse.) Ettepanek on tagasi lükatud.

Hääletamisele tuleb 10. peatükk ühes parandusega. (Hääletatakse.) 10. peatükk on ühes parandusega vastu võetud.

Seaduseelnõu II lugemine on lõpetatud. Päevakord on läbi. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 19.47 min.

Õige.

Kinnitan.

Koosoleku sekretär (allkiri).

Koosoleku juhataja (allkiri).